

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Νίκη Σάουρου
Διοικητικός Λειτουργός

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Η διαμόρφωση και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής κατά της Διαφθοράς **έχει τεθεί στις προτεραιότητες της Κυβέρνησης και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως**, στα πλαίσια του στρατηγικού του Προγραμματισμού για το 2016-2018.
- Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου συστάθηκε ειδική Επιτροπή υπό τον συντονισμό του Υπουργείου, η οποία προέβη στην ετοιμασία της Εθνικής Στρατηγικής κατά της Διαφθοράς, **με στόχο την εφαρμογή ενός συγκροτημένου, ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης του φαινομένου.**

- Κατά την ετοιμασία της Εθνικής Στρατηγικής, η **Επιτροπή έλαβε υπόψη** τις πρόνοιες των σχετικών Διεθνών Συμβάσεων για τη Διαφθορά τις οποίες η Κύπρος έχει επικυρώσει, τις συστάσεις της **GRECO**, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Ηνωμένων Εθνών, τις πρακτικές άλλων χωρών και τις εθνικές νομοθεσίες. Επίσης, σημαντικό στοιχείο για τον καταρτισμό της Στρατηγικής αποτέλεσαν τα πορίσματα που προέκυψαν από ερωτηματολόγιο που είχε σταλεί σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς του ιδιωτικού τομέα.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΙΝΑΙ:

- να καταδείξει το εύρος των τρεχουσών δραστηριοτήτων κατά της διαφθοράς μέσα από την ανάλυση της επικρατούσας κατάστασης.
- να εντοπίσει τις περιοχές υψηλού κινδύνου διαφθοράς και τα τρωτά σημεία επηρεασμού από πράξεις διαφθοράς τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.
- να αυξήσει τους μηχανισμούς προστασίας κατά των πράξεων διαφθοράς και να ενδυναμώσει τις ηθικές αρχές και αξίες σε βασικά θεσμικά όργανα.

- **να αποκατασταθεί και να επανατοποθετηθεί η πλήρης διαφάνεια** αποσκοπώντας στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, πράξεων δωροδοκίας, δεκασμού και συναφών πράξεων
- **να καθορίσει τις προτεραιότητες, αλλά και να συντονίσει τις δράσεις** στις οποίες η Κυβέρνηση θα προβεί για αντιμετώπιση της διαφθοράς

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η Κύπρος στα πλαίσια των συμβάσεων που έχει υπογράψει στα θέματα της Διαφθοράς τυγχάνει αξιολόγησης τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε διεθνές επίπεδο για ενέργειες, δράσεις, πράξεις ή παραλείψεις και στα πλαίσια αυτής δέχεται συστάσεις και υποδείξεις για λήψη μέτρων κατά της διαφθοράς:

- **Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2014,**
- **GRECO:** Εκθέσεις, αξιολογήσεις για τα έτη 2001, 2006, 2011 και 2016, στις οποίες γίνονται διάφορες συστάσεις και υποδείξεις για την πρόληψη και καταστολή της διαφθοράς.
- **Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών:** Η Κύπρος αξιολογήθηκε το 2016, στα κεφάλαια της εφαρμογής των νόμων, της ποινικοποίησης και της διεθνούς συνεργασίας και μέσα στο 2017 έχει αρχίσει η αξιολόγηση στα κεφάλαια της πρόληψης και ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- **Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο** διακρίνεται από πολυνομία, συγκεκριμένα ρυθμίζεται σε 24 νομοθεσίες.
- **Το μέγεθος της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα καταγράφεται**, ανάλογα με τον βαθμό αντίληψης των εμπειρογνωμόνων και διεθνών οργανισμών, σε εκθέσεις της Διεθνούς Διαφάνειας. Ειδικότερα το 2016, η Κύπρος υποβιβάζεται και κατατάσσεται στη 47^η θέση ανάμεσα σε 176 χώρες παγκοσμίως και στη 22^η θέση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- **Το πρόβλημα της διαφθοράς** συνιστά διαχρονικό πρόβλημα, το οποίο αποκαλύπτεται και διώκεται συστηματικά από το 2013 και συγκεκριμένα μετά την κατάρρευση της εθνικής οικονομίας.

- Το μέγεθος του προβλήματος που αποκαλύφθηκε, η σήψη και η διαφθορά σε πολιτικό, θεσμικό και τραπεζικό επίπεδο, οι πράξεις και παραλείψεις θεσμικών οργάνων και οι συνέπειες που επέφερε στην κυπριακή κοινωνία, αύξησαν το βαθμό αντίληψης της διαφθοράς.
- **Η συγκάλυψη και η απόκρυψη του προβλήματος δεν συμβαδίζει** με την απαίτηση για χρηστή διοίκηση, λογοδοσία και καταλογισμό της πολιτικής ευθύνης.
- **Η αποφασιστικότητα και η μηδενική ανοχή** που επιδεικνύεται από την Κυβέρνηση, η μεθοδικότητα της Νομικής Υπηρεσίας και της Αστυνομίας για δίωξη όσων εμπλέκονται και η σημαντική συνδρομή του Γενικού Ελεγκτή με τους ελέγχους και τις συστάσεις του, συνέτειναν ώστε, για πρώτη φορά από την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας, προσωπικότητες της πολιτικής, της δημόσιας και οικονομικής ζωής του τόπου να διώκονται ή καταδικάζονται για πράξεις ή παραλείψεις τους, ενώ για χρόνια παρέμεναν στο απυρόβλητο.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΥΛΩΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Βασικές αρχές της στρατηγικής είναι:

- ❖ **Μηδενική Ανοχή στη Διαφθορά:** Η πάταξη πρέπει να είναι οριζόντια, από όπου και αν προέρχεται, από οποιονδήποτε γίνεται η πράξη διαφθοράς, όσο μικρή ή μεγάλη και αν είναι αυτή. Η ποινικοποίηση και οι επιπτώσεις πρέπει να είναι κοινές.
- ❖ **Ενιαία και ολιστική αντιμετώπιση της διαφθοράς:** Είναι καθήκον και αρμοδιότητα όλης της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υπηρεσιών και της πολιτικής ηγεσίας, να διασφαλίσει ότι η διαφθορά θα προλαμβάνεται σε όλα τα επίπεδα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, περιλαμβανομένης και της πολιτικής ζωής, και θα καταπολεμάται οπουδήποτε και οποτεδήποτε.

❖ **Ενιαίος φορέας σχεδιασμού και συντονισμού:** Είναι αναγκαία η δημιουργία ενός φορέα ή αρχής που θα αξιολογεί και συντονίζει τις προσπάθειες όλων των υπηρεσιών/φορέων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και θα επιβλέπει την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων για την υλοποίηση στόχων/δράσεων από τις διάφορες υπηρεσίες.

❖ **Ενίσχυση του νομικού πλαισίου κατά της διαφθοράς:** Απαιτείται, να προωθηθεί ο εκσυγχρονισμός και η ενδυνάμωση της υφιστάμενης νομοθεσίας και να διασφαλιστεί η προσαρμογή των αλλαγών αυτών προς τις συστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά καιρούς από φορείς προς τους οποίους έχει αναλάβει δέσμευση συμμόρφωσης η Δημοκρατία, όπως είναι η **GRECO**, **ΕΕ**, **ΟΗΕ**.

Η Εθνική Στρατηγική στοχεύει στη βελτίωση του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού και νομοθετικού περιβάλλοντος της Δημοκρατίας μέσα από συντονισμένες δράσεις στη βάση των ακόλουθων πυλώνων:

□ **στην πρόληψη**, που στοχεύει στη μείωση των ευκαιριών διαφθοράς και στην αποτροπή των αιτιών της **διά μέσου:**

□ **της εκπαίδευσης**, με το σχεδιασμό και εφαρμογή κατάλληλων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων, δομών και μέσων,

□ **της ευαισθητοποίησης** και αλλαγής της συμπεριφοράς και των αντιλήψεων της κοινωνίας στα σχετικά θέματα, όπως είναι η ενίσχυση του αισθήματος της κοινωνίας για απαίτηση χρηστής διοίκησης και λογοδοσίας, η ώθηση της κοινωνίας να αντιστέκεται και να προλαμβάνει τη διαφθορά και η ενδυνάμωση του πλαισίου συμμετοχής μη κρατικών φορέων,

□ στο νομοθετικό εκσυγχρονισμό με την ενίσχυση και αξιοποίηση του νομικού πλαισίου κατά της διαφθοράς, με στόχο τη θωράκιση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της δικαιοσύνης ενισχύοντας τα εργαλεία πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς και την επίτευξη αποτελεσματικότερων και ταχύτερων διαδικασιών,

□ στην καταστολή με την αποτελεσματική επιβολή μέτρων κατά της διαφθοράς την αύξηση της εμπιστοσύνης για την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των δράσεων κατά της διαφθοράς και την ενίσχυση της συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα και τις υποχρεώσεις,

- **στην παρακολούθηση** με την αυξημένη συμμόρφωση σε κανόνες χρηστής διοίκησης και ενισχυμένη λογοδοσία από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όπως είναι:
 - η ενδυνάμωση συμμόρφωσης με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο,
 - η αναθεώρηση και ενημέρωση συστημάτων, διαδικασιών και θεσμικών συμπεριφορών που παρακωλύουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες και τη λογοδοσία,
 - ο έλεγχος συμμόρφωσης με τα καθιερωμένα πρότυπα λογοδοσίας και
 - η ενίσχυση των επαγγελματικών προτύπων σε όλους τους φορείς και τις υπηρεσίες του δημοσίου.

Επιδίωξή μας, είναι η εδραίωση ενός αποτελεσματικού πολιτικού συστήματος που θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και θα διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και την εθνική υπόσταση μέσω ενός λειτουργικού, βιώσιμου και αποτελεσματικού εθνικού σχεδίου δράσης, το οποίο θα προβλέπει συγκεκριμένες δράσεις, που θα υλοποιούνται σε συγκεκριμένη περίοδο.

ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Επαναφορά της εμπιστοσύνης της κοινωνίας στην πολιτική ηγεσία για κοινή μάχη ενάντια στη διαφθορά

Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η αμοιβαία δέσμευση από την πολιτική ηγεσία για μηδενική ανοχή στη διαφθορά και τις πρακτικές της.

Άξονες Πολιτικής:

- Αποτελεσματική τήρηση των θεσμών.
- Επίδειξη πολιτικής δέσμευσης για μηδενική ανοχή

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- Μείωση της πολιτικής διαφθοράς
- Πολιτική υιοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής κατά της διαφθοράς
- Αυξημένη αποδοτικότητα των θεσμών

2. Ενίσχυση του αισθήματος της κοινωνίας για χρηστή διοίκηση και λογοδοσία

- Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ενδυνάμωση και η εξασφάλιση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας για τη μάχη κατά της διαφθοράς.

Άξονες Πολιτικής:

- Ενίσχυση του αισθήματος της κοινωνίας για απαίτηση χρηστής διοίκησης και λογοδοσίας.
- Ενδυνάμωση του πλαισίου συμμετοχής μη κρατικών φορέων.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- Δημόσια εγρήγορση για δράσεις κατά της διαφθοράς
- Δημόσια απαίτηση για πληροφόρηση

3. Αποτελεσματική επιβολή μέτρων κατά της διαφθοράς

Όλοι οι θεσμικοί παράγοντες πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη νέων δομών πρόληψης και πάταξης της διαφθοράς με συντονισμό όλων των προσπαθειών κάτω από την ίδια ομπρέλα.

Άξονες Πολιτικής:

- Ενίσχυση του νομοθετικού, δικαστικού και ελεγκτικού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Ρύθμιση, εφαρμογή και ενδυνάμωση του πλαισίου συμμόρφωσης με διεθνή πρότυπα και υποχρεώσεις.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- Αύξηση περιπτώσεων καταδίκης
- Δημόσια εμπιστοσύνη για τη δράση της κυβέρνησης

4. Ενδυνάμωση της συμμόρφωσης με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο

Η μεταρρύθμιση στο Δημόσιο τομέα παραμένει ένα καίριο σημείο της πολιτικής κατά της διαφθοράς.

Άξονες Πολιτικής:

- Ενδυνάμωση συμμόρφωσης με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.
- Αναθεώρηση και ενίσχυση των επαγγελματικών προτύπων σε όλους τους φορείς και τις υπηρεσίες του δημοσίου.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

- Αυξημένη λογοδοσία σε όλα τα υπουργεία, διευθύνσεις, υπηρεσίες.
- Βελτίωση δημόσιας εμπιστοσύνης απέναντι στα κυβερνητικά τμήματα.

5. Εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς

Ο στόχος αυτός επιδιώκει να στηρίξει την ενδυνάμωση των διάφορων φορέων να σχεδιάζουν και να διαχειρίζονται τις δράσεις τους κατά τρόπο που να έχουν μεγαλύτερη αποδοτικότητα.

Άξονες Πολιτικής:

- Ενδυνάμωση του σχεδιασμού, συντονισμού και εφαρμογής σχεδίων κατά της διαφθοράς
- Εισαγωγή συστήματος παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης της Εθνικής Στρατηγικής

Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

Αυξημένη στρατηγική και επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα των φορέων καταπολέμησης της διαφθοράς

Εφαρμογή της Στρατηγικής

- Κατά τον πρώτο χρόνο θα επιδιωχθεί η συλλογή από όλες τις υπηρεσίες των δεδομένων που σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς.
- Έχει προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό η ετοιμασία του οριζόντιου σχεδίου δράσης που σκοπό θα έχει την υλοποίηση της Στρατηγικής και στα πλαίσια αυτά θα πραγματοποιηθούν συναντήσεις με τις διάφορες υπηρεσίες για την ετοιμασία των δικών τους σχεδίων δράσης.
- Τα σχέδια θα προβλέπουν συγκεκριμένες δράσεις, η υλοποίηση των οποίων θα γίνει στη βάση χρονοδιαγραμμάτων και δεικτών απόδοσης.

- Προτεραιότητα των Σχεδίων Δράσης θα είναι **η εκπαίδευση των ατόμων** που θα είναι τα σημεία επαφής σε κάθε υπηρεσία (σε συνεργασία με την Διεθνή Ακαδημία Καταπολέμησης της Διαφθοράς) και **η υλοποίηση των συστάσεων** που μας έχουν γίνει από διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Στις 28/06/2017 η Εθνική Στρατηγική εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και δόθηκαν οδηγίες για έκδοση της. Η Στρατηγική θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως:

www.mjpo.gov.cy

